

De minister van Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. de heer E.D. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum
28 februari 2019

Ons kenmerk
235311

Uw brief
25 januari 2019

Uw kenmerk
DGKE/19006410

Onderwerp
advies winningsplan Diever

Geachte heer Wiebes,

Op 20 december 2018 heeft u ons verzocht te adviseren over het gewijzigde winningsplan Diever van Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna Vermilion) ten behoeve van uw instemmingsbesluit voor dit plan.

Hierbij treft u ons advies aan. Wij hebben ons advies afgestemd met de provincie Drenthe en het waterschap Drents-Overijsselse Delta.

Advies

Dit winningsplan voorziet in het kunnen winnen van een groter gasvolume dan was voorspeld en de periode van het winnen wordt verlengd van 2025 naar 2034. Wij worden in de gelegenheid gesteld dit winningsplan te voorzien van advies in een tijd van een steeds groter toenemende onrust rondom gaswinning uit kleine velden. Naast deze onrust spoort in onze optiek vermeerdering van het kunnen winnen van gas niet met de doelstellingen van de Energietransitie en het Klimaatakkoord. Wij vinden het om die reden niet meer verantwoord om in te stemmen met het winnen van nog meer gas, in dit geval uit het veld Diever.

U heeft in juli 2018 op www.nlog.nl een overzicht gepubliceerd van vergunde productievolumes (zie onderstaand overzicht). Kijkend naar het ons omringende gebied en de daarbij vergunde volumes, vrij vertaald een gebied lopend vanuit Hardenberg, De Wijk, Westerveld, Eesveen en via Weststellingwerf (Vinkega/Blesse) verder Friesland in baart dit overzicht ons grote zorgen. Ook het recente bodemdalingsrapport van Vermilion voor dat betreffende gebied laat zien dat voorspellingen weerbarstig zijn en de bodemdaling in dit gebied verder gaat dan voorspelt. Dit in samenhang met de wens om naast deze bestaande volumes nog meer gas te gaan winnen, versterkt niet het vertrouwen in een goede afloop. Temeer omdat de door u genoemde maatschappelijke randvoorwaarden nog steeds niet op een adequate manier worden gehanteerd c.q. uitgevoerd en er nog steeds geen onafhankelijk schadeprotocol is.

Vermilion heeft laten weten dat er binnen hun concessie nog meer te winnen (nieuwe) velden zijn in en rondom ons gebied. Daarmee lijkt het einde van de kleine gasvelden nog lang niet in zicht. U geeft geen nieuwe concessies meer af en u bouwt af in Groningen maar daar staat tegenover dat de kleine velden alsnog “leeggehaald” kunnen worden.

Wij hebben u eerder onze zorgen kenbaar gemaakt over de effecten die deze velden mogelijk gezamenlijk hebben op bodemdaling en bodembeweging. Het bodemdalingsrapport van Vermilion laat zien dat er sprake van meer bodemdaling dan aanvankelijk werd aangenomen in het gebied rondom Vinkega/Eesveen/Diever. Niet voor niets worden de winningsplan hiervoor aangepast. Nu is bij Diever aangegeven dat er een groter gasvolume aanwezig is. Het zal ons niets verbazen dat dit ook het geval blijkt te zijn bij Eesveen.

Advies

Wij adviseren u niet in te stemmen met dit winningsplan van Vermilion en het te laten bij het winningsplan uit 2014 en de daarbij behorende maximale productie.

Maximale productievolumes per gasveld

Naam gasveld (Volumen in miljoen Nm ³)	Gerealiseerde cumulatieve productie tot aan begin winningplan	Verwachte productie in winningplan	Maximaal productie- volume	Gerealiseerde productie tot 1 juli 2018
Ameland-Oost	40.742	3.350	52.972	42.709
Ameland-Westge	4.700	1.154	7.018	5.693
Ameland-N07-FA	0	1.181	1.417	809
Andel-4 (Wijk & Aalburg)	0	460	460	30
Anjum	13.900	1.720	18.745	14.652
Annerveen	69.974	1.109	65.300	70.982
Assen	210	94	304	223
Assen-Zuid	0	57	57	0
Barendrecht	324	11	402	324
Barendrecht-Zedewij	3.771	98	4.643	3.778
Bedum	9.113	2.994	14.529	10.959
Bergen-Rotliegend	7.081	113	7.194	7.150
Biesdijk	0	71	85	37
Bija-Ferwerderadeel	1.225	594	2.546	1.643
Bija-Zuid	0	977	1.368	250
Bija-Zuidoost	558	1.150	2.392	1.430
Bijham	1.639	427	2.479	2.022
Boerakker	2.416	683	3.719	3.224
Botlek	6.321	4.500	12.965	11.660
Brabel	0	758	758	155
Coevorden (BNAU)	79	31	165	121
Coevorden (DC+Z&G)	26.713	3.512	36.270	31.461
Collendoorn	124	57	217	162
Collendoornveeën	657	45	1.054	737
Dalen	7.131	347	8.973	7.476
De Biesse	1.031	102	1.361	1.288
De Hoeve	0	209	209	54
De Lier Noord	41	55 ¹	96 ¹	51
De Wijk	15.085	2.983	21.113	15.686
Dauwzijde	863	1.182	1.865	711
Diever	0	1.360	1.360	749
Donkerhoek-Hemrik	600	339	1.127	695

Indien u besluit over te gaan tot instemming dan adviseren wij u rekening te houden met het volgende.

1. Winningsplan-communicatie

Wij zien, net als de provincie Drenthe en het Waterschap, dat er vooruitgang is geboekt in de leesbaarheid van het winningsplan. Echter blijft een groot deel van de inhoud zodanig technisch dat wij qua technische advisering moeten afgaan op de adviezen van Sodm, Tebb en de toelichting van Vermilion en uw ministerie.

Uit de regio vernemen we dat uw ministerie af en toe raden en colleges informeert indien daar om gevraagd wordt. Het is aan te bevelen zijn om voorafgaand aan het verzoek om advies de betrokken bestuurders actief te informeren over de ins en outs van een winningsplan. Deze actieve informatie kan op verschillende manieren bijvoorbeeld door standaard een toelichting te geven aan college en raad. Wij begrijpen dat een dergelijke inspanning van uw zijde in de adviserende fase wellicht niet op zijn plaats is maar het voorkomt (bestuurlijke) onrust en kan wellicht later in het proces bij de fase van het ontwerpbesluit positief uitwerken.

4 maart 2019

3 / 6

Specifiek voor Diever zal meer gaswinning en minder risico op seismiciteit een punt zijn dat vragen en ongeloof oproept. Ook de door Vermilion gepresenteerde bodemdalinggegevens leveren veel vragen en onrust op. De recente berichtgeving (bijgevoegd) over productiecijfers van het veld Diever maakt deze onrust nog groter.

Naar aanleiding van uw adviesverzoek over het gewijzigde winningsplan organiseerden wij met de provincie Drenthe een bijeenkomst in het gebied, om op te halen wat er leeft onder de inwoners. Er zijn toenemende zorgen over gaswinning; in het algemeen en ook in dit gebied. In onze rol als adviseur stellen wij ons advies op als vertegenwoordigers van onze inwoners. Hét moment om hen bij die advisering te betrekken is tijdens de adviestermijn. Wij stellen u voor nader te bezien hoe inwoners in een vroeg stadium betrokken kunnen worden bij mijnbouwplannen. Het verslag van de bijeenkomst hebben wij bijgevoegd. Wij verzoeken u de hierin benoemde zorgen, verwachtingen en wensen te betrekken bij uw besluitvorming over het gewijzigde winningsplan Diever.

Advies

Wij adviseren u sterker in te zetten op (vroegtijdige) betere communicatie met het lokale bestuur bij de adviesfase en de omgeving (inwoners) bij de ontwerpfase.

2. Maatschappelijke randvoorwaarden

U heeft meerdere malen aangegeven te werken aan een verdere invulling van maatschappelijke randvoorwaarden voor gaswinning uit de kleine velden. Dit betreft:

- het zorgen voor financiële zekerheden zodat operators te zijner tijd kunnen voldoen aan hun verwijderingsverplichting;
- het verbeteren van de schadeafhandeling door:
  - te werken aan een onafhankelijke, landelijke afhandeling van mijnbouwschades;
  - het verkennen van de mogelijkheid om een landelijk schadefonds voor de gaswinning uit de kleine velden in te stellen;
- het leveren van een bijdrage vanwege de gaswinning aan de omgeving;
- het nastreven van betrokkenheid van lokale overheden bij zowel de gaswinning als bij de bredere energietransitie

Niet alle randvoorwaarden zijn duidelijk of concreet uitgewerkt. Wij zien deze niet terug als concrete voorwaarden in een eventueel instemmingsbesluit.

Er is nog steeds geen onafhankelijk schadeprotocol voor gaswinning uit kleine velden. De door u meerdere malen (ook in beroepsprocedures) genoemde NOGEPa gedragscode is naar onze mening vooralsnog een papieren tijger waarbij de betrokken mijnbouwbedrijven zelf toezien op hun eigen gedragscode. In deze gedragscode staat ook een aantal punten genoemd ten aanzien van communicatie. Wij zien verbeteringen maar de mijnbouwbedrijven zijn er nog niet.

Advies

Wij adviseren u op voorhand niet in te stemmen met dit winningsplan aangezien deze randvoorwaarden niet of niet volledig zijn uitgevoerd of in uitvoering zijn. Ook zouden wij graag meer transparantie zien vanuit het mijnbouwbedrijf, i.c. Vermilion, als het gaat om investeringen in

de omgeving. Dit zou bijvoorbeeld aangegeven kunnen worden als standaardonderdeel in het winningsplan. Op die manier kan Vermilion beter laten zien wat zij terugdoet voor de omgeving.

Naast deze randvoorwaarden hebben wij bij de eerdere advisering op het eerste winningsplan voor Wapse een aantal zaken onder de aandacht gebracht. Dit heeft geresulteerd in een winningsbesluit van 21 juli 2017 met voorwaarden. Deze voorwaarden zijn juridisch bindend voor Vermilion maar zijn voor ons als lokale overheid en vertegenwoordigers van de inwoners van het betreffende gebied ook van belang.

U heeft in dat instemmingsbesluit het volgende (kortweg) opgenomen;

1. Winningsplan maakt onderdeel uit van het besluit;
2. Vermilion moet binnen 3 maanden aan u de onzekerheidsmarge voor de bodemdalingsprognose inzichtelijk maken;
3. Vermilion breidt het KNMI meetnetwerk uit;
4. Vermilion dient binnen 6 maanden een bouwkundige opname (nulmeting) uit te voeren;
5. Vermilion werkt het onderscheid tussen bodemdaling als gevolg van gaswinning en bodemdaling als gevolg van autonome daling uit in een meetplan;
6. Vermilion informeert de gemeente en haar burgers actief of de werkelijk onstane bodemdaling (en trillingen).
7. Vermilion publiceert het schadeafhandelingsproces op haar website.

Ad 1: wij vragen ons af wat uit het winningsplan dan onderdeel uitmaakt van het besluit. U dient zelf aan de hand van het winningsplan een afweging te maken of hetgeen in het winningsplan is aangegeven juist is. Een beschrijving, in dit geval een winningsplan, leent zich niet om in een juridisch bindend document opgenomen te worden.

Ad 2: wij vragen ons af of Vermilion zich heeft gehouden aan artikel 2.

Ad 3: het KNMI meetnetwerk wordt volgens opgave van Vermilion uitgebreid. In het advies van Tcbb destijds werd geadviseerd om **in en rond** het Diever gasvoorkomen seismische apparatuur te plaatsen. Dit heeft geresulteerd in een uitbreiding van het KNMI meetnetwerk.

Ad 4: Uit uw evaluatie is gebleken dat een bouwkundig opname geen wezenlijke toegevoegde waarde heeft bij de afwikkeling van mogelijke schade. U heeft aangegeven bij nieuwe winningsplannen geen bouwkundige opname meer te verlangen. De bouwkundige opname voor het veld Diever is inmiddels uitgevoerd.

Ad 5: In het Bodemdalingsrapport wordt hier aandacht aan besteed.

Ad 6: Toen het bodemdalingsrapport bekend was, heeft Vermilion ons als adviseurs geïnformeerd over de resultaten en de gevolgen. De informatie naar de omgeving bleef beperkt tot een informatie-middag aan een belangengroep GasDrOvF.

Bij punt 3 is aangegeven dat het KNMI meetnetwerk uitgebreid dient te worden. Van Vermilion hebben wij vernomen dat de komende twee jaar nog een aantal meetstations bijgeplaatst wordt welke aangesloten worden op het KNMI-meetnetwerk. Daarvan is 1 station in 2018 geplaatst nabij Kallenkote (gemeente Steenwijkerland). U heeft wellicht vernomen dat in Westerveld maar ook bij omliggende gemeenten en door de provincies Overijssel, Friesland en Drenthe moties zijn aangenomen waarbij de besturen (colleges van b&w en colleges van G.S.) opdracht hebben

4 maart 2019

5 / 6

gekregen om tiltmeters/trilsensoren te plaatsen om een eigen meetnetwerk in te stellen. Wij zijn samen met de gemeente Steenwijkerland en Weststellingwerf aan het onderzoeken in hoeverre er uitvoering gegeven kan worden aan deze moties en of er alternatieven zijn.

Gelijktijdig aan deze moties informeerde de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) u dat de bouwkundige opnames slechts beperkte waarde hebben.¹ U stelt daarom in het vervolg meer in te zetten op monitoring door het (bij) plaatsen van versnellingsmeters². Volgens de nieuwe SRA is de kans op beven van het gasveld Diever verwaarloosbaar. Conform de in voornoemd schrijven door de Tcbb voorgestelde monitoringsklassen zal dan naar verwachting van extra monitoring technisch gezien geen sprake meer hoeven zijn. Eventueel terugdraaien van gemaakte afspraken kan echter tot onnodige onrust leiden.

De genoemde voorwaarden van het eerdere instemmingsbesluit rondom Diever achten wij te vaag. U laat daarmee Vermilion zelf laat bepalen hoe en wanneer bepaalde voorwaarden worden uitgevoerd. Wij vernemen alleen van Vermilion hoe en wanneer deze voorwaarden uitgevoerd worden.

Advies

Wij adviseren u dan ook om bij uw verdere besluitvorming rondom het winningsplan Diever concrete voorwaarden te stellen. Wij adviseren u in elk geval een zodanig concrete voorwaarde te verbinden dat Vermilion binnen een te stellen termijn versnellingsmeters gaat plaatsen conform een door u en het KNMI opgesteld en voorgeschreven meetnetwerk voor versnellingsmeters. Op die manier komt u tegemoet aan de wensen die leven in de omgeving, dit ter compensatie voor het laten vervallen van bouwkundige opnames voor toekomstige winningsplannen.

3. Invloed op natuurwaarden – Natura 2000 gebieden

Op grond van artikel 1.3, lid 1, sub b (3) van het Besluit natuurbescherming in combinatie met artikel 1.3 Wet natuurbescherming is voor activiteiten met betrekking tot het opsporen, winnen of opslaan van diepe delfstoffen het rijk bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming. Zodoende ligt de verantwoordelijkheid voor het beoordelen van de voortoets in het kader van mogelijke effecten op instandhoudingsdoelstellingen op relevante Natura 2000 gebieden bij het rijk. In de voortoets (bijlage 18 van het gewijzigde winningsplan) wordt gesteld dat er als gevolg van het voorgenomen winningsplan vernatting optreedt als de huidige peilen gehandhaafd blijven. Wat wij hierbij missen is een onderbouwing op de mogelijke effecten van deze vernatting op voor vernatting gevoelige habitattypes in het Drents Friese Wold. Verder blijkt uit de voortoets niet wat het werkelijke scenario zal worden (wel of geen aanpassing peil). Gelet hierop zouden beide scenario's beoordeeld moeten worden.

Wij vragen ons af of Vermilion kan volstaan met alleen het winningsplan en of niet een aanvraag Wet natuurbescherming ingediend had moeten worden.

Advies

Wij adviseren u hierop in te gaan bij de verdere besluitvorming.

¹ Brief van de Tcbb aan u d.d. 6 september 2018

² Onderdeel 'evaluatie nulmeting aan gebouwen' van uw brief aan de Tweede Kamer, d.d. 21 december 2018, Nr. 156 stuk 32 849

Voor het overige hebben wij vernomen van uw adviseurs dat er geen nieuwe omgevingsvergunning aangevraagd hoeft te worden voor bijvoorbeeld wijziging in het kunnen winnen van meer gas. De reeds vergunde dagproductie van 1.500.000 m³ blijft bestaan.

Op 19 februari jl. heeft bij de rechtbank Den Haag de zitting plaatsgevonden over het door ons ingestelde beroep ten aanzien van het eerdere winningsplan Diever en de omgevingsvergunning voor de ophoging van de dagproductie.

Advies

Wij adviseren u deze uitspraak eerst af te wachten voordat u verder gaat met het opstellen van het ontwerpbesluit ten aanzien van dit nieuwe winningsplan.

4. Schadeprotocol

Vermilion heeft een eigen schadeprotocol, waarmee voor het gebied van de gaswinning Diever in schademelding en afhandeling wordt voorzien. In het kader van de gelijkheid van alle burgers achten wij het van belang dat snel het landelijk protocol gaswinning kleine velden in werking treedt, waarbij de mijnbouwbedrijven niet langer het eerste aanspreekpunt zijn.

Advies

Wij adviseren u niet eerder in te stemmen met dit winningsplan voordat het betreffende schadeprotocol in werking is getreden.

Wij zien uw reactie tegemoet. Als u vragen heeft, kunt u contact opnemen met mevrouw I. Boer van het cluster Ruimtelijke Ordening via telefoonnummer 14 0521 en via info@gemeentewesterveld.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

N.L.J.J. Dusink
secretaris

H. Jager
burgemeester